

De som jobbade för DIS på släktforscardagarna i Västerås, fler bilder på sid 17

**Välkommen till DIS Syds höstmöte
lördagen den 25 oktober på Medborgarhuset i Eslöv**

DISkutabelt

medlemsblad för Föreningen för
Datorhjälp i släktforskningen, region
syd. DIS Syd.

Upplaga

2 500 ex, 4 ggr/år

Redaktör

Mats J Larsson, mats@dis-syd.se

Tryck

Detta nummer endast som pdf-utgåva

DIS Syd

Porfyrvägen 20, 22478 Lund
Org.nr 846005-7527

Facebook: <https://www.facebook.com/ForeningenDISSyd/>

Hemsida: <http://www.dis-syd.se>

E-post: info@dis-syd.se

Årsavgift

Helbetalande 70 kr
Famijemedlemskap 35 kr
Medlemsskap i DIS centralt fordras.
Helbetalande 210 kr
Famijemedlemskap 105 kr

Adressändring

Anmäls alltid av medlemmar via:
<http://www.dis.se/sjalvservice-medlemmar>

Annon priser

Helsida 2 000 kr
Halvsida 1 000 kr
Kvartsida 800 kr
Åttondelsida 400 kr

Innehåll i DISkutabelt

- 3 Ordförandens spalt, Magnus reflektioner
- 4 Redaktörens spalt, nästa nummer och foton i detta
- 5 DIS Syds höstmöte lördagen den 25 mars i Eslöv
- 6 Att vara guvernant i början av 1920-talet i Sverige, av Ulf Ekblad
- 10 Från Mölle till Malmö med Lunds Hospital som sista anhalt, av Lars Warlin
- 13 Göinge Hembygdsförening presenterar sig, Annons Hallands Släktforskare
- 14 Skånes Släktforskarvecka
- 15 Saxade tips & notiser, DISkutabelt som pdf
- 16 Släktforskardagarna i Västerås
- 17 Foton från DIS monter
- 18 DIS Syds program hösten 2025
- 19 Höstprogrammet fortsätter, Distansutbildning i Disgen
- 20 DIS Syds styrelse, faddrar och övriga funktionärer

Välkommen till DIS Syd

Vi gör din släktforskning enklare

Vi erbjuder våra medlemmar i
Skåne, Blekinge och södra Halland:

- Hjälp och stöd med att använda datorn i släktforskning från vår supportorganisation (faddrar)
- Kurser, träffar och workshops i Disgen, Disbyt, Dispos och Kartor på flera orter i DIS Syd och digitalt
- Intressanta föredrag och trevliga släktforskarkontakter
- DISkutabelt är föreningens medlemsblad som innehåller erfarenheter, tips och föreningsnytt och kommer ut fyra gånger om året, två nummer som tryckt tidning och två i digital form
- DIS Syd skickar regelbundet ett nyhetsbrev om aktuella frågor, kommande träffar och utbildningar.

När du blivit medlem i föreningen DIS så bjuds du på första årets medlemskap i DIS Syd. Vi hoppas att du ska fortsätta vara medlem hos oss.

Allt detta får du som medlem i vår förening. Det kostar 70 kr per år, 35 kr för famijemedlemmar och förutsätter att du även är medlem i riksföreningen DIS.

Magnus reflektioner

Så har vi ytterligare en sommar bakom oss. Det har för många av oss varit en intensiv tid. Allt började med att vi i juli hade den sjätte Skånska Släktforskarveckan. Denna vecka har nu blivit väl förankrad i mångas medvetande, vilket gör att antalet besökare ökat. DIS Syd var representerat på många ställen och vi hoppas att vi kan fortsätta på den inslagna vägen att etablera ett gott och fruktbart samarbete med alla de lokala släktforskarföreningarna. Skåne är unikt genom att vi har så många lokala föreningar.

Efter *Skåneveckan* så hade underveckan möjlighet att få göra en resa med alla barn, partners och barnbarn. Tänk så underbart det är att få tillbringa lite tid med dem. Tyvärr är ingen speciellt intresserad av släktforskning och jag funderar fortfarande intensivt på hur jag ska agera för att väcka liv i detta intresse. Men jag fortsätter att släktforska och försöker skapa något till dem så att de kan ta vid, när jag inte klarar det längre. En viktig uppgift är att alltid ha ett uppdaterat släktträd på Disbytt och att utnyttja möjligheten att spara sin släktforskning i Dis Arkiv (<https://www.dis.se/dis-arkiv>).

I augusti var det så dags för de årliga släktforskar dagarna med Sveriges Släktforskarförbund riksstämman. DIS var representerat på mässan och vi hade en stor monter som rönt befogat intresse hos många. Det var mycket trevligt att få vara med, men ack så trött man var efter de tre dagarna.

I slutet av augusti så samlade vi alla DIS Syds funktionärer till en heldag i Höör (se våra stiliga funktionärer på bilden nedan), där vi umgicks och lärde av varandra. Torgny Larsson hade satt ihop ett mycket intressant heldagsprogram och såg till att vi höll tiden. Det är inte alltid lätt då hela gänget är mycket pratglada. Många intressanta uppslag diskuterades och ni kommer säkert att få se resultatet under den närmaste tiden.

I september var DIS Syd så värd för ett gemensamt föredrag för alla medlemmar i DIS-familjen. Vår vice ordförande Kenneth Drougge föreläste om hur man kan släktforska på brukssmeder och valloner. Föredraget var mycket intressant och jag uppmanar alla att försöka vara med på våra olika digitala träffar och föredrag. *Tänk så skönt det är att kunna sitta hemma i favoritfåtöljen och lyssna på ett fint föredrag.*

Man behöver ju inte bara lyssna utan man kan också ställa frågor, vilket ger ett mervärde. Om någon är osäker på hur det fungerar så kontakta mig eller någon annan funktionär, så visar vi hur enkelt det är. Man behöver inte ha en fin dator med kamera och mikrofon utan det räcker med att man har en Internetuppkoppling.

Nästa DIS digitala föredrag blir den 7 oktober kl. 20. Då föreläser Peter Sjölund om vad AI kan hjälpa oss med, ett föredrag som Peter höll på släktforskar dagarna i Västerås.

Ett annat problem som jag brottas med nu är hur vi skulle kunna få fler funktionärer till DIS Syd. Vi kommer att skicka ett formulär till alla som bor i vår region och önskar få reda på om någon som skulle vara intresserad av att hjälpa till i DIS Syd. Det är fantastiskt trevligt att vara aktiv i vår förening!

Har du uppdaterat till Disgen 2025? Jag gjorde det i vintras och jag måste säga att jag är mycket nöjd med programmet. Framför allt är jag begeistrad i den nya dubbletsökningen. Jag trodde att jag hade ett perfekt träd utan dubletter i mitt gamla Disgen 2023. Där fanns det bara en möjlighet att söka dubletter. I Disgen2025 så finns det tre nya alternativ, förutom den redan existerande. Programmet letar på olika sätt och jag fick i två av alternativen en misstanke att två olika personer var samma person. När jag kontrollerade uppgifterna ytterligare - så var det helt rätt. Samma person hade jag registrerat två gånger med fem års mellanrum. Det är en mycket fin ny funktionalitet hos Disgen 2025.

Jag hoppas vi ses på vårt höstmöte i Eslöv den 25 oktober, annons på sidan 5.

Magnus Hellblom

Eder Ordförande

Redaktörens spalt

I augusti packade jag väskan för att resa till Västerås och Släktforskardagarna. För vilken gång i ordningen vet jag inte säkert, men första gången vet jag bestämt var på Nacka Strand 2006. Jag är vår dåvarande ordförande i DIS Syd Jan Nilsson evigt tacksam för att han bjöd med mig som nytilträd redaktör. Först på plats fattade jag att vilken stor rörelse jag tillhörde! Och så många kontakter och vänner som jag träffat i släktforskarrörelsen. Och det håller i sig efter mer än 20 år!

Som vanligt tog jag tåget. Vid tågbyte Stockholm mötte jag Nicklas Ljungström, DIS Syds kassör. Han, jag och vår ordförande Magnus Hellblom skulle vara föreningens ombud på Sveriges Släktforskarförbunds riksmöte, som arrangeras fredagen före släktforskardagarna. I Västerås promenerade Nicklas och jag till slottet för det var där, i den anrika rikssalen, som riksmötet skulle hållas. Vad som hände på riksmötet kan ni läsa i Diskulogen.

Liksom under tidigare år var min uppgift under dagarna att vara reporter för Diskulogen. Även reportage från invigningen och referaten av de fyra föredrag som jag lyssnade på kan ni läsa i Diskulogen. Två av föredragshållarna var gamla bekanta. Kalle Bäck träffade jag på 2006, Gunnar Wetterberg och jag jobbade på Lunds Studentkår 1972.

Står det ingenting om släktforskardagarna i i DISkutabelt? Jo - det

finns ett bildreportage på sidorna 16-17.

Det var så kul att träffa kompisarna från DIS-familjen igen – gamla vänner. Särskilt trevligt igen var det att jobba tillsammans med Hasse Bjernevik, som vanligt fotograf i Diskulogen. Hedersmannen Hasse har låtit DISkutabelt publicera några av hans bilder i detta nummer.

Annars har höstsäsongen rivstartat känns det som. DIS Syds funktionärer träffades redan den 31 augusti i Höör. Och Lomma-Burlövs släktforskare satte igång med höstens verksamhet tidigt i augusti. Jag har haft ett jourpass på Arlövs bibliotek. I tisdags gjorde föreningen ett studiebesök i Burlövs gamla prästgård och medlemskaféerna har startat. I slutet av september är jag jour på Malmö Stadsarkiv.

En gång i kvartalet träffar jag mina gamla studentkamrater. I slutet av augusti möttes gossarna. Denna gången turade vi Helsingborg-Helsingör för att utvärdera vårt 60-åriga studentjubileum som ägde rum i maj.

Körsången har inte haft sommarlov. Jag har sjungit i Sommarkören och nu är höstsäsongen i gång. Man behöver avkoppling från allt släktforskande!

Hur är det då med trafikeländet utanför redaktionsfönstret? Jo - trafiken mot Limhamn passerar fortfarande utanför på MajorNilssongatan. Erikslustvägen mellan Regementsgatan och Köpenhamns-

vägen är fortfarande inte färdigställd. Arbete pågår! I början av sommaren överraskade kommunen oss med att asfaltera korsningen utanför. Busslinjerna 3 och 4 går fortfarande förbi i båda riktningarna, men bullret och slamrandet har minskat med den nya asfalten. Tack!

Min optiker har påmint mig flera gånger om att jag ska kontrollera synen. Tjat, tjat – ok jag gick dit. Optikern misstänkte gråstarr och jag fick remiss till en ögonklinik. Där konstaterades att jag har grå starr och jag ska låta operera båda ögonen nästa vecka. Håll tummarna! Går det bra blir det kanske några nummer till av DISkutabelt?

Vi ses på höstmötet i Eslöv.

Mats J Larsson

Bidrag till DISkutabelt

Vill du dela med dig av dina erfarenheter av släktforskning med eller utan dator? Har du synpunkter på vår tidning eller vår förening. Vi tar gärna mot ditt bidrag i DISkutabelt. Kontakta i så fall vår redaktör Mats J Larsson mats@dis-syd.se eller 070-372 75 01. Manusstopp för fjärde numret 2025 är den 24 november. Material kan skickas till redaktören. Författare får granska sin artikel före tryckning. Citat ur DISkutabelt får göras om källan anges. För återgivande av signerade artiklar samt illustrationer krävs tillstånd av författaren, illustrationen eller fotografen.

Bilden på av DIS-funktionärerna på första sidan har tagits av Hans Bjernevik som också står bakom fotografierna från Släktforskardagarna och han har dessutom plåtat redaktören. Bilderna av Medborgarhuset i Eslöv har hämtats från kommunens hemsida. Illustrationerna i artiklarna av Ulf Ekblad och Lars Warlin har de bidragit med. Göinge Hembygdsförening har bidragit med sina bilder, Bo Lundgren fotograferade funktionärerna i Höör och Viveca Kristiansen fotade i Lilla Rödde.

DIS Syd bjuder in till höstmöte på Medborgarhuset i Eslöv den 25 oktober

Lördagen den 25 oktober kl. 10:00 – 15:00
Medborgarhuset sal B, Kyrkog. 1, Eslöv

Mötet är avgiftsfritt för medlemmar i DIS Syd eller i Eslöv-Höör Släkt- och Folklivsforskare. För att underlätta vår planering är det önskvärt att medlemmar i DIS Syd som vill delta i höstmötet anmäler sig på <https://dis-syd.se> senast den 20 oktober.

Medlemmar i Eslöv-Höör Släkt- och Folklivsforskare kan läsa mera under aktuellt program på <https://esff.se/>.

Program

10.00 Fadderhjälp och mingel

11.00 Martin Hansson, lektor i historisk arkeologi vid Lunds universitet
Det danska riket under medeltiden, med exempel från östra delen

12.00 DIS Syd bjuder på lunch

13.00 Filosofie doktorn i Historia Jojan Vadenbring
Snapphanar och friskyttar

14.00 Styrelsen informerar med frågestund

14.30 Kaffe eller te och kaka

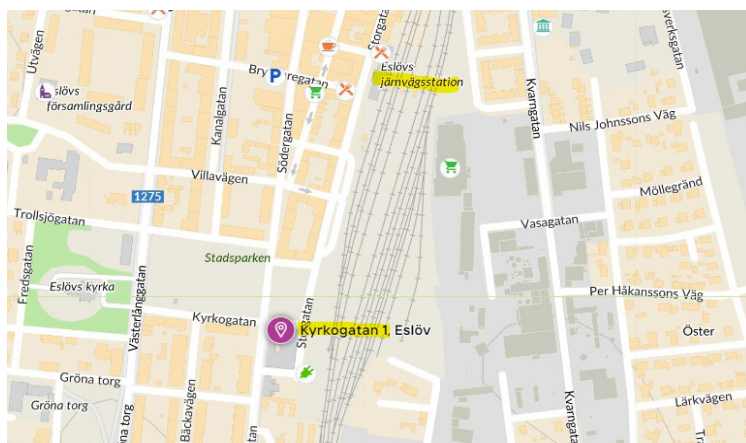
Vid mötet finns Disbyt- och Disgenbord med DIS Syds faddrar på plats för att svara på frågor och ge tips.

Eslöv-Höör Släkt- och Folklivsforskare visar sin verksamhet.

Järnvägsstationen i Eslöv ligger fem minuters promenad från Medborgarhuset på Kyrkogatan 1. Intill finns det gott om parkeringsplatser.

För tåg- och bussförbindelser till och från Eslöv se Skånetrafiken.

Hjärtligt välkomna!

Att vara guvernant i början av 1920-talet i Sverige

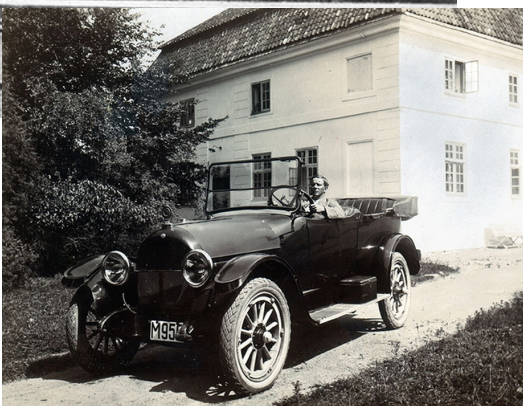
Bjersjölagård i Skåne

Så for jag då till Bjersjölagård. Där vid Bjersjölagårds järnvägsstation (bild 1) kom chauffören och mötte mig med bil. (Bilen ses på bild 2.) På detta sätt inledde Magdalena de Neergaard (1895–1968) (bild 6) sitt brev till sin väninna Ninni. Både hon själv, hennes släktingar och närmaste vänner använde smeknamnet Magda. I brevet berättar hon hur det var att vara guvernant på slottet Bjersjölagård (Bild 3) i början av 1920-talet. Slottet Bjersjölagård ligger 10 km norr om Sjöbo i Skåne och en knapp km från Bjersjölagårds järnvägsstation (bild 4).

Järnvägsstationen 1920

På bild 1 ovan ses järnvägsstationen i Bjersjölagård. På bild 2 till höger ses bilen

Bjersjölagårds slott lär ha anor sedan 700-talet. Den var från början en starkt befäst borg benämnd Beritzholm eller Beritsholm. Borgen revs år 1526, varefter den nya gården byggdes 1 km sydost om den gamla

Bild 3 Nuvarande Bjärsjölagårds slott uppfördes 1766

borgen. Nuvarande stavning av Bjersjölagård (med e) är Bjärsjölagård (med ä). Här används stavningen med e utom när det syftar på modern tid. Under den tid som Magda var guvernant på Bjersjölagårds slott ägdes slottet av greve Fredrik Bonde af Björnö (Bild 7); han ägde det från 1918. Sedan 1958 förvaltas egendomen Bjersjölagård av Hushållningssällskapet åt den nuvarande ägaren Stiftelsen Wollmarska forsknings- och undervisningsinstitutionen.

Bild 4: Bjersjölagårds station och slottet

Guvernanter

En guvernant var (och är fortfarande i den mån de finns kvar) en kvinnlig privatlärare som undervisade yngre barn, främst flickor, i deras hem. Guvernanten bodde också ofta i elevernas hem. I Sverige kom inhemska guvernanter oftast från den borgerliga medelklassen, men kunde också vara från adeln. Flera kända personer var guvernanter, åtminstone under en del av livet. Mary Tudor (1516–1558) (som Mary I var hon regerande drottning av England 1553–1558) var dotter till kung Henry VIII av England och hon hade som guvernant grevinnan av Salisbury Margaret Plantagenêt (1473–1541). Margaret övertalades (ca 1491 vid ca 18 års ålder) att gifta med sir Richard Pole (1462–1504) och är därmed också känd som Margaret Pole. Margaret är numera känd från flera TV-serier. Mary I efterträddes av sin halvsyster, den mer kända Elizabeth I (1533–1603), regerande drottning 1558–1603. I Frankrike var markisinnan de Maintenon (1635–1719), kallad Madame de Maintenon, guvernant åt några av barnen till kung Louis XIV av Frankrike (1638–1715). Marie Curie (1867–1934), blivande nobelpristagare i fysik och i kemi, var guvernant i en polsk familj för att kunna bekosta resan till Paris där hon ville påbörja sina universitetsstudier. I den engelskspråkiga tekniskt-vetenskapliga världen världen kan nämnas uppfinnaren Alexander Graham Bell (1847–1922) som hade guvernanter åt

sina döttrar, bland andra Marian (1880–1962) och Elsie (1878–1964) (Bild 5 till vänster).

I den fiktiva världen förekommer också guvernanter. Guvernanten i Jane Austens roman Emma (1815) behandlas som en familjemedlem och i Charlotte Brontës roman Jane Eyre (1847) är Jane Eyre guvernant. I Anne Brontës roman Agnes Grey (1847)

ges en ganska realistisk skildring av livet för en guvernant.

Guvernant på Bjersjölagård slott

I början av hösten 1921, när bilen med Magda (bild 6) hade stannat utanför slottet, kom *Greven och Grevinnan ut och tog emot på trappan*. Greven var ryttmästaren Fredrik Bonde (1879–1963) (bild 7 till höger). Han var född på herrgården Kesätter (Kesäter, Kjesäter) i Södermanland. Kjesäter, som under andra världskriget var mottagningscentrum för norska flyktingar i Sverige, förekommer i tv-serien Sverige och kriget. (För Magdas aktiviteter under kriget se Danska motståndsmän i släkten Neergaard.)

Herrgården är känd sedan 1381 och ägdes av släkten Bonde under 1700- och 1800-talen. Grevinnan var Märta Bonde (1890–1959 bild 8 till vänster), född Björkenstam. De hade gift sig 1911 och hade 1921 två barn: storsystern Gunilla (1912–1977) var nio år gammal när Magda kom för att undervisa henne; och sonen Erik (Gustaf Karl Fredrik, 1916–1996). Senare

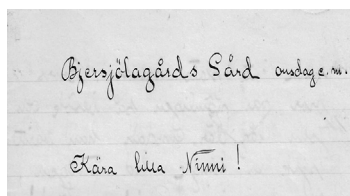
fick Fredrik och Märta en ytterligare son, Björn Carl Fredrik (1928–2002). I sitt brev beskrivs Gunilla av Magda som *mycket rar och duktig*.

Om sonen skriver Magda att han är *en liten grefve på 5 år Busse*. Varför Magda skriver Busse är okänt. Är det hennes eget smeknamn på honom? Normalt sett är Bosse ett smeknamn för Bo, men det stämmer inte med hans dopnamn. Kan det ha att göra med att Magda tyckte att han var en liten buse. Danska och svenska har ofta

tvärt om mot varandra när det gäller enkel- och dubbelkonsonant. Hur Magda uttalande ordet *Busse* är okänt. Avsändaradressen i Magdas brev till Ninni anger hon som *Bjersjölagårds Gård* och tidsangivelsen endast som *onsdage.m.* tyvärr (bild 9 nedan). Att Erik var född 1916 och var fem år gammal när Magda kom till Bjersjölagård daterar dock brevet till efter sommaren 1921.

Bild 6: Magda de Neergaard (1895–1968)

Eftersom Busse var fem år hösten 1921 skulle han troligtvis inte undervisas av Magda men fick antagligen sitta med och lyssna på systemens lektioner. Det finns dock

exempel på att femåriga barn kunde få undervisning i hemmet. Fredrik Tersmeden skriver i Lundensare II: När Ivan, sonen till Kalmar stads lasarettsläkare, 1870 fyllde fem år *började han få undervisning i hemmet*. Hans ett år yngre syster, Dagmar (*språksnillet från Kalmar*), ansågs för liten för att delta i lektionerna, men mot löfte att hålla sig alldeles tyst fick hon ändå sitta med. Något liknande kan ha varit fallit med Magdas lektioner på Bjersjölagård.

I brevet skriver Magda: *Du kan tro att här är makalöst. 52 rum som alla användes, 8 jungfrur*. Hon var märkbart imponerad av byggnaden. Hon hade vuxit upp i betydligt mindre hus, låt vara att flera av dessa var att betrakta som gårdar, men likväl långt ifrån så stora som en stor herrgård eller ett litet slott. Vardagen för Magda började kl. 8 på morgonen då en av jungfruarna kommer och rullar upp rullgardinerna och väcker henne. *Därefter kl. 9 äter Gunilla och jag en liten frukost. Alltid ståtligt dukat.*

Arbetsdagen beskrivs som följer: *Så börjar vi läsa 9.20. Läser så till en kvart före 1 då greven, grevinnan, jag och Gunilla äta lunch vilken är som den finaste middag. Så spelar jag med Gunilla 1/2 tim. Sedan promenaden. Kl. 1/2 4 dricker greven, grevinnan och jag kaffe. Gunilla och Busse dricka te för sig. Efter arbetsdagens slut kommer så middagen 1/2 7. Så dricker vi kaffe i grevens skrivrum. Sedan går tiden med att röka en cigarett efter kaffet.*

Biblioteket var inrett som ett skolrum, det vill säga att biblioteket hade fått en andra funktion förutom att vara ett bibliotek. När det hade fått den inredningen är okänt. Magda skriver: *Jag ska väl också berätta litet om skolrummet. Ja, det är då så fullkomligt som det*

kan vara; stort och ljusst, 6 eller 7 fönster, längs hela ena väggen sträcker sig ett bokskåp från golv till tak. Mitt på golvet står ett fyrkantigt bord och 3 korgstolar. Vid en

vägg står så mitt bord och framför det 2 riktiga skolbänkar. Så finns där en svart väggstavla, Sveriges karta m.m. I motsatta hörnet står ett piano. (Bild 10 ovan och bild 11 till höger)

Magdas rum beskrivs av henne så här: När jag så kommer upp på mitt rum på kvällarna står där varmt vatten (till att tvätta mig i) i en kanna med lock och över den en värmare. Du kan tro att jag har ett härligt rum, stort och ljusst. Fina björkmöbler, skåp med spegeldörr, skrivbord med elektrisk fotlampa, byrå och över den en antik spegel, på byrån ett vackert syskrin med allt som behövs i, toalettbord med oval spegel, på toalettbordet stå två elektriska ljus med skärmar på, en soffa med ett vackert täcke över och två kuddar. Framför soffan ett mycket vackert, runt bord. Över hela golvet ligger en mjuk, tjock röd matta. Men det bästa av allt sammans är ändå min stora härliga säng. Bredvid sängen står ett nattduksbord. På det står också en fotlampa. På det här bordet står alltid en flaska ramlösa-vatten. Av bild 12 nedan ses att det inte var det rummet som var det som Magda hade, men det ger ändå en lite antydning om hur hennes rum såg ut. Bilden visar ett toalettbord med två elektriska ljus (lampor) med skärmar på, ett runt bord, nattduksbord/-skåp med fotlampa och vattenflaska samt en stor säng.

Ibland kom det besök till slottet. Magda skrev t.ex. att: I dag har det varit 3 herrar till lunch, men jag fick äta med dem ändå. På ett annat ställe skrev hon: Till middagen i dag hade vi också främmande, en ingenjör. En kväll var greven borta (på Maltesholm) och då sällskapade jag med grevinnan och det blev rätt sent på kvällen innan

hon kom i säng. Brevet avslutas (bild 13 till höger) med orden: Jag mår som en prinsessa, vet du. Det är underbart.

Jag mår som en prinsessa, vet du. Det är underbart! In de innerligaste hälsningar från din egen Magda.

Magda arbetade alltså som guvernant på Bjersjölagårds slott från höstterminen 1921 fram till och med vårterminen 1923. När tjänsten upphörde är lite osäkert men familjen Bonde flyttade från Bjersjölagård till Glumslöv den 6 september 1923, troligen för att sonen, som då var sju år, skulle börja i folkskolan höstterminen 1923.

Avslutande kommentar i brevet

Av brevet framgår att Magda blev betraktad nästan som en familjemedlem. Detta var nog inte ovanligt, när guvernanten bodde i familjens hus och nästan var tillsammans med sin elev (sina elever) dygnet runt. Guvernanten fungerade ju också nästan som sällskapsdam åt barnens moder (lägg märke till att grevinnan Märta bara är fem år äldre än Magda). Guvernantens pedagogiska uppgift var bara en del av anställningskontraktet. Det var ofta underförstått att hon också skulle umgås, på ledig tid, med föräldrarna. Därför fick hon inte ha högre status än föräldrarna, men inte heller komma från alltför avvikande social miljö.

När det gäller Magdas arbetsgivare var dessa grevliga och Magda var av dansk adel. Höstterminen 1923 blev Magda ordinarie lärare på Södra skolan i Landskrona, som hon innehade livet ut. Detta inledde en fast tillvaro som skiljde sig mycket från hennes barn- och ungdomsår.

Hon föddes i Uppsala som dotter till ett par som båda arbetade inom Frälsningsarmén och fadern dessutom var predikant inom Evangeliska Fosterlandsstiftelsen (EFS). För föräldrarnas yrkesverksamhet flyttade familjen runt i Sverige och när Magda hade börjat i realskolan kunde hon inte alltid bo hemma hos föräldrarna. För hennes yrkesutbildning fick hon sedan ofta flytta mellan olika skolor och också ta vikariat innan hon till slut fick en fast tjänst.

Oktober 1924, några månader in på sitt andra tjänsteår som ordinarie lärare i Landskrona, gifte hon sig med läroverksadjunkt Emfrid Vennerberg (1883–1969) i Landskrona. 2 ½ år senare födde Magda min mor.

Vem var då Ninni?

När jag hade kommit så långt var jag färdig med artikeln ansåg jag, men så fick jag idén att kanske skulle jag försöka ta reda vem brevmottagaren Ninni var. Var det någon släkting eller någon annan? Jag hittade två släktingar med namnet Ninni, men åldersmässigt stämde de inte riktigt in. Ett uppsökande av diverse brev och vykort gav däremot några ledtrådar. I ett brev, utan kuvert, till Käresta lilla Ninni! står en sidoanteckning:

En hjärtlig hälsning till Magdas goda vän, från hennes mamma! och så ett vykort adresserat till Lärarinnan, Fr. Ninnie Christensson i Landskrona.

Av detta drar jag slutsatsen att den Ninni som Magda så flitigt korresponderar med är hennes goda vän och kollega, lärarinnan Ninnie Christensson. Att Magda ofta skriver Ninni, d.v.s. utan avslutande e, får man nog inte lägga så stor vikt vid.

Denna Ninnie torde vara född 1898 och alltså vara tre år yngre än Magda. Är det därför Magda alltid skriver *Lilla Ninni*? Var hon är född verkar vara lite oklart; eventuellt kan hon ha varit född i USA eller kanske i Kanada. Det finns en del uppgifter som tyder på detta. Vid slutet av 1910-talet och i början på 1920-talet bodde hon dock i Landskrona, där Magda levde och arbetade större delen av sitt liv. I slutet av sitt liv bodde Ninnie i Helsingborg, men när hon flyttade dit har inte hittats utan endast att det skedde senast 1971. Ninnie dog 1992 i Helsingborg, 93 år gammal. Hon förblev ogift.

Ulf Ekblad
uffe@ulfekblad.se

Källor

- *Begravda i Sverige, Sveriges Släktforskarförbund.*
- *Brev från Magda till Ninni, troligen hösten 1921, privat ägo.*
- *Ehrensverd Cardell, Amelie, Skånska slott, 2023.*
- Ekblad, Ulf, "Danska motståndsmän i släkten Neergaard", *DISkutabelt, DIS Syd, Nr 2, 2022, s. 8–11.*
- *Flyktningar i Sverige, Arkivverket, <https://www.arkivverket.no/utforsk-arkivene/andreverdenskrig/norge-i-eksil/flyktningar-i-sverige>.*
- *Folkräkningen 1910, Riksarkivet.*
- *Geni, <https://www.geni.com/>.*
- *Häradsekonomiska kartan, Övedskloster, 1910–15, Lantmäteriet.*
- *Landsarkivet Lund*
- *Leif Nyströms släktforskning, <https://www.leinys.se/>.*
- *MyHeritage.*
- *Svenska gods och gårdar, Del 6, Malmöhus län, 1944.*
- *Sveriges befolkning 1970, Sveriges Släktforskarförbund.*
- *Sveriges dödbok 9, 1815–2022, Sveriges Släktforskarförbund.*
- *Sverige och kriget, tv-serie på SVT, Del 4. 2025.*
- *Sveriges småskolelärarinnor i ord och bild, II, Stockholm, 1945.*

- *Tersmeden, Fredrik, Lundensare II – Fler universitetsöden under fyra århundraden, Lunds Universitetshistoriska Sällskap (LUHS), 2024, s. 130.*
- *Upmark, Gustaf, Svenska Slott och Herresäten, Skåne, IV, 25. häftet, ca 1920.*
- *Wikipedia.*
- *Östholm, Hanna, Skola i skuggan: Privatundervisningen i Stockholm 1735, Nordic Journal of Educational History, Vol. 7, no. 1 (2020), pp. 61–82*

Bilderna

1. Bjersjölagårds järnvägsstation 1920. Den byggdes 1910–1911. Foto: vykort, 1920; bildkälla: Leif Nyströms hemsida, <https://leinys.se>.
2. Bilen med chauffören Blomgren som hämtade Magda de Neergaard vid järnvägsstationen hösten 1921. Bilen är enligt Landsarkivet i Lund en *The Willys Overland Co, Toledo, Ohio, USA*; vikt: 1490 kg; 6-cylindrig bensinmotor på 45 hästkrafter. Bilen ägdes av ryttmästare greve Fredrik Bonde, Bjersjölagård, åren 1919–1925. Inköpspris: 16 000 kr. Foto: graferad utanför Bjersjölagårds slotts norra flygel i början av 1920-talet. Bilden hittade jag av en slump när jag bläddrade igenom ett antal bilder på nätet. Chauffören Blomgren ägde senare (från 1928) caféet vid järnvägsövergången 200 m från järnvägsstationen (se bild 4). Bildkälla: Leif Nyströms släktforskning, <https://www.leinys.se/>.
3. Det nuvarande Bjersjölagårds slott uppfördes 1766. I norra flygeln, till vänster i bilden, bodde tjänstefolket. I den södra flygeln, till höger i bilden, fanns gästrummen. Om Magda bodde i ett av gästrummen eller om hon hade ett rum bredvid barnen i huvudbyggnaden är okänt. Bildkälla: Svenska gods och gårdar, Del 6, Malmöhus län, 1944, s. 17. Foto: okänd, ca 1940.
4. Bjersjölagårds station och slottet, ett utsnitt av Häradsekonomiska kartan, Övedskloster, 1910–15, Lantmäteriet.
5. Här ses hur det kunde se ut när en guvernant undervisade på 1880-talet.
6. Magda de Neergaard (1895–1968). Privat foto, ca 1915.
7. Ryttmästaren greve Fredrik Bonde (1879–1963). Foto: ca 1915; Upmark.
8. Grevinnan Märta Bonde (1890–1959), född Björkenstam. Foto: ca 1915; Upmark.
9. Inledningen av brevet. Slottet Bjersjölagård kallas ibland för gård och ibland för slott; sällan för herrgård. De tre begreppen är svårdefinierade.
10. Biblioteket inrett som skolrum. Foto: Oscar Halldin (1873–1948), ca 1920; bildkälla: Upmark.
11. Biblioteket som det såg ut 100 år efter att Magda hade det som skolsal. Foto: Ulf Ekblad, 2021.
12. Ett av gästrummen i södra flygeln som ger en liten uppfattning av hur Magdas rum kan ha sett ut (jfr hennes beskrivning i brevet). Foto: Oscar Halldin (1873–1948), ca 1920; bildkälla: Upmark.
13. Avslutningen på Magdas brev till Ninni.
14. Bjersjölagård som det ser ut nu. Foto Ulf Ekblad, april 2023, nedan.

Från Mölle till Malmö med Lunds hospital som sista anhalt

Jag träffade aldrig min mormor. Hon dog 1950 endast 61 år gammal i hjärnblödning, vilket även hennes far och bror gjorde.

I släkten har det, vad jag vet, aldrig pratats om att hennes mor, Matilda, skulle varit sinnessjuk och suttit på St. Lars i Lund. Därför kom det som en överraskning, när jag i samband med att jag vill veta mer om min mormor och morfar och var de hade bott i Malmö, snubbade över ny information om min mormors mor.

Jag upptäckte att det om min mormors mor Matilda helt plötsligt i kyrkboken står *sinnessjuk, vårdas Lunds hospital*. Matilda föddes 1860 och växte upp i Mölle och där

har släkten funnits sedan urminnes tider. Hon gifte sig med Janne Persson, styrman och sjökapten och de fick två barn Götilda och Harry. Något ingenting händer med Matilda som gör att livet tar en svår vändning 1907.

Med hjälp av Region Skånes Journal & Arkivservice i Lund fick jag tillgång till en kopia av min mormors mors journal från tiden hon var intagen på Lunds Hospital (se karta nästa sida, bild 1). Det är *ingen* trevlig läsning och bilden som framträder är av en djupt olycklig, deprimerad och förvirrad kvinna, som ofta har väldigt ont i mag- och njurtrakten.

När hon ankommer till Lunds hospital i december 1907, efter att på sommaren bl.a. ha vistats på Tyringe sanatorium, är det på något sätt sista anhalten. Vid inskrivning får Matilda diagnosen *melancholia* och man har gått noggrant tillväga med beskrivningen av Matildas såväl fysiska som psykiska tillstånd. Som brukligt på den tiden gör man även en skallmätning.

Matilda Perssons journal på Lunds hospital

Längd 150 cm. Vikt 35 kg. Kroppsbyggnaden spenslig. Hull och muskulaturen mycket klena. Allmänna utseendet avtärt. Ansiktet och huvudformen utan anmärkning. Huvudets omkrets 54,2, längd 17,9, bredd 14,5 cm. Kodex 815. Öronflikarna vidvuxna. Iris blågrå, håret kastanjebrunt.

Ansiktsuttrycket är slappt och slött, blicken frånvarande, stämningen affektlös. Patienten sitter hopsjunken och viljelös, suckar och mumlar för sig själv. Till frågor lystrar hon om de upprepas flera gånger och ger i sällig jämmerfull ton formellt rediga men innehållslösa svar såsom, *det kan jag icke säga, det kan jag icke förklara*. Hon känner sig dålig och hon tror hon har kommit hit för att piskas eller på annat sätt misshandlas.

Ber att man icke skall lägga henne på järn och icke i ugn. Vet icke hur länge hon känt sig dålig och ej varför hon skall misshandlas. Hon känner rädsla och ängslan för allting, förstår ej varför. Förstår ej vad hon själv talar och vet ingenting. Hon vet födelseår och dag samt nuvarande årtal men kan icke tänka ut hur gammal hon är.

Tidsfrågor besvarar hon städse med *det kan jag icke säga*. Hon säger sig ej minnas att ha hoppat i en brunn och hon tror att sig komma från Tyringe hit. Anser sig vara i Malmö och kom dit igår.

Tillfrågad om hon sover under nätterna säger hon: *jag tror det icke, jag vet det icke. Man skall väl ha ögonen (stängda) när man sover och det vet jag icke om jag haft*. Lämnad åt sig själv pratar hon osammanhängande, suckar, stönar och klagar om vartannat. Ur hennes mummel kan man uppfatta ett fruntimmersnamn som lär vara namnet på hennes sköterska, under närmaste tiden förutsamt *ge mig en madrass att ligga på och låt mig slippa få järn på mitt huvud*.

Diagnosen vid inskrivning är *Melancholia* skrivet ovanpå något jag inte lyckats tolka. Hon är dock djupt olycklig, svårt deprimerad, lider av vanföreställningar och har svåra smärtor i buk och rygg. Hon vet eller förstår inte vad hon gjort men bara att hon *begått något mycket ont och bl a. gått i brunnen* (troligen försökt ta livet av sig) och skall straffas för detta med att *läggas på järn och i ugn*.

Matilda har svårt att äta, matas med sked och till sist blir det tvångsmatning med sond och man lyckas få upp vikten till strax över 40 kg.

Tiden på Lunds hospital 1907-1911

Under åren på Lunds hospital skriver hennes man Janne brev varav två finns bevarade i journalen, 1907 och 1910. Det första är en undran om hur länge Matilda kommer att få stanna på hospitalet. Det andra gäller att hospitalet tycks vilja skicka hem Matilda över nyår 1910, medan Janne då ber att hon skall få stanna kvar då han inte kan ta hand om henne hemma då hon är för sjuk. Jag tror inte Matilda fick komma hem och ett halvår senare är hon död.

Matilda får besök av både Janne och hennes barn under tiden i Lund, men det verkar inte vara så särskilt

ofta. Den mesta tiden på hospitalet har hon det eländigt och kanske var det så att man inte fick besöka sinnessjuka patienter för att inte oroa dem.

Enligt journalen vårdas Matilda främst på två avdelningar på Lunds hospital, dels paviljong A2 för lugna och halvlugna kvinnor (se bild 2) samt vid platsbrist på B2 för osnygga och halvoroliga kvinnor (se bild 3). Man delade även in i betalande och icke-betalande där de förra troligen behandlades något bättre. Det verkar enligt ett av breven som om Janne betalar för hennes vistelse.

Matilda får viss smärtlindring och även medicin för magsår under sin tid på Lunds hospital. Den vanligaste behandlingen verkar dock vara tvångsmatning, lavemang och troligen sänglägesbehandling, vilket innebar att patienten skulle ligga fastspänd i sängen dygnet runt. Innan detta slopades på 1920-talet var ungefär en tredjedel av patienterna sängliggande.

Några gånger får hon *Trional* (ett lugnande-hypnotiskt och bedövande läkemedel), *Subsalicyl bismuth* 0,50, ett extrakt som gavs mot mag- och tarmbesvär men även mot hosta, halsont och magkatarr. Hon fick också *Belladonna* 0,01 (enhet ?) som gavs mot magsår

samt kamferinjektioner. De gavs vid lungtuberkulos för sina slemlösande egenskaper och det användes vid luftvägsproblem samt för att förbättra cirkulationen. Under sin tid på hospitalet verkar hon endast behandlas med mediciner. All form av psykoterapi lyser med sin frånvaro, troligen helt i tidens anda.

Mot slutet av 1910 verkar Matilda ha mått något bättre då hon är mer uppe, ute och promenerar, sticker vid några tillfällen och talar rätt mycket när hon har besök. Under 1911 försämras hon igen och blir mest sängliggande innan hon sedan dör mitt i sommaren, den 15 juli 1911.

Dödsorsaken

Av obduktionsprotokollet framgår att man gör en fullständig obduktion där man bl.a. tar ut hjärnan och mäter, väger och bedömer denna. Likadant gör man med övriga organ. Obduktionsprotokollets patologiska – anatomiska diagnos lyder såhär: *sår på magsäcken/gastromalacia = uppmjukning av magslemhinnan/kronisk nefrit = kronisk njurinflammation/ lungtuberkulos.*

Jag får uppfattningen av att man verkligen ville förstå och hitta en medicinsk förklaring till vad patienten

led av och vad det berodde på. Matilda behandlades för sinnessjukdom, men kan det ha varit så att orsaken till hennes problem till stor del var smärtor orsakade av njursten, en cysta, inflammationer och öppet magsår?

Vad som egentligen låg bakom och orsakade sjukdomen har jag tyvärr inte lyckats reda ut men hennes öde är tragiskt och det står klart att detta var något man helst velat glömma eftersom man inte talat om det i släkten.

Familjen och flytten till Malmö

Matildas sjukdom och vistelse på Lunds hospital måste ha varit en fruktansvärd tid för maken Janne och barnen Götilda och Harry. Mormor Götilda var mellan 18 och 22 år när hennes mor vistades i Lund. Götilda har säkert också varit den som fått ta hand om hemmet i Malmö på Långgårdsgatan 2 med mat och städning osv. Detta har säkert också pågått något år innan vistelsen på hospitalet, dvs under den tid i tonåren då mycket av ens personlighet formas. När familjen Persson flyttar från släkten i Mölle (där man bott sedan urminnes tider) till Långgårdsgatan 2B i Malmö år 1909 är Götilda 20 år och Harry 15 år.

Något om Sankt Lars

Sankt Lars, som ligger längs Höjeå i Lund, hette ursprungligen Lunds Hospital och invigdes 1879. På 1890-talet byggdes Lunds Asyl (senare Västra Sjukhuset) väster om Höje å, medan Lunds Hospital kallades Östra Sjukhuset. År 1931 bytte sjukhuset namn till S:t Lars efter Lunds skyddshelgon, Sankt Laurentius.

Från början rymde Lunds Hospital ca 150 patienter som kunde botas, medan Asylen hade plats för närmare 1 000 obotbara patienter. Enligt 1858 års lag fick hospitalen endast ta emot botbara patienter; obotliga placerades på asyler. Fram till 1929 skilde man mellan dessa, men efter reformer blev vården mer samordnad på nya sinnessjukhus.

Behandlingen bestod ofta av arbetsterapi, som syftade till att främja tillfrisknande via regelbunden livsföring, renlighet och arbete. Sjukhuset var självförsörjande och producerade mycket själva, exempelvis

Bild 2 S:t Lars Paviljong A

Flytten från Mölle till Malmö har säkert berott på Matildas sjukdom. Kanske var det mer praktiskt med närhet och enklare kommunikation mellan Malmö-Lund. Janne tar jobb som stuveriförman i Malmö. Han har tidigare jobbat som styrman och sjökapten men det har nog inte fungerat att vara till sjöss med en sjuk hustru hemmavid. Det kan också vara så att man velat komma bort från släkten och kanske det florerade rykten i byn och att man ville ge barnen en ny start i storstan.

Det är inte alltid man gör trevliga upptäckter vid släktforskning, men det är alltid intressant. Det är också många frågor och funderingar som återstår och som nog aldrig får något svar då alla de som kanske skulle kunnat svara på detta sedan länge är borta.

Lars Warlin

lars.warlin@gmail.com

mat, tyger, möbler och odlingar. Under 1800-talets mitt var optimismen stor, men under hungeråren och emigrantvågen till Amerika minskade hoppet, och intresset riktades mot kroppssjukvård såsom sänglägesbehandling, långbad och lobotomi.

Patienterna var indelade i olika kategorier och bodde på separata avdelningar. De olika könen hölls åtskilda, och både patienter och vårdare var ofta under bostads- och vaktordning. Samhället runt sjukhuset var slutet, och interna regler gällde för både arbete och rörelse.

S:t Lars nådde under sin storhetstid på 1950-talet nära 2 500 patienter. 1967 övergick driften till Malmöhus läns landsting, och under 1980-talet påbörjades avvecklingen. Idag är sjukhusområdet fullt av nya verksamheter, från vård och utbildning till företag och förskolor.

Lars Warlin

Bild 3 S:t Lars Paviljong B

Göinge Hembygdsförening presenterar sig

Göinge hembygdsförening bildades redan 1918. Ursprungligen omfattade föreningen i princip hela Göinge härad (därav namnet), men under årens lopp har en mängd andra föreningar bildats inom området och därför har föreningen numera i stort sett endast Broby och Emmislövs socknar som sitt upptagningsområde.

Broby hembygdspark etablerades 1921 på ett ca 4 ha stort område vackert beläget vid Helgeån. Föreningen äger i dag ett 15-tal byggnader som flyttades till Broby hembygdspark under 1920- och 30-talen. En backstuga och en smedja ligger utanför området.

Bland byggnaderna kan nämnas: *Ellebäcksstugan* som innehåller ett skolmuseum, *Knislingestugan* med olika hantverk och *Gislas stuga* som visar hur ett torp såg ut på 1800-talet. Där finns också *Grimmatorpet*, en unik kringbyggd gård från början av 1700-talet och som för närvarande håller på att restaureras. Den s.k. *Kaffestugan* byggdes på plats 1923, då för att rymma föreningens samlingar och en vaktmästarbostad. Den har senare tidvis använts för kaffeservering sommartid.

Nya museet är byggt i början av 1970-talet och rymmer förutom en del samlingar kontor, utställningslokaler samt ett antikvariat. Särskilt kan nämnas den förnämliga textilsamlingen med bl.a. äldre folkdräkter, yllebroderier m.m.

Föreningen ordnar hembygdsgårdar med olika teman, föredrag, kyrkogårdsvandringar samt film- och bildvisningar. Varje år sker fagning och slåtter på ett par områden i samarbete med Göinge slåttersällskap. Föreningen samarbetar också med Göinge släkt- och hembygdsvetenskapliga förening. De

senaste åren har en jazzfestival anordnats i augusti månad. Nationaldagsfirande och klädsel av midsommarstången äger rum varje år.

Varje år sedan 1921 har föreningen gett ut en mycket uppskattad årsbok.

Broby hembygdspark används av många människor, t.ex. av de närliggande skolorna, olika föreningar, för promenader och picknick. Det finns en äventyrsslinga för barn med grillplats nere vid ån som är mycket populär. Kaffestugan kan hyras av föreningar och privata sällskap.

Nya museet är öppet första onsdagen i varje månad, kl. 13-16 eller på beställning. Antikvariatet är också öppet då samt varannan lördag udda veckor, kl. 11-14.

Gunilla Kärrdahl
vice ordförande

Kontaktuppgifter

E-postadress: goingehembygd@gmail.com

Hemsida: www.goingehembygd.se

Facebook: www.facebook.com/goingehebygd

[illegible]

Släktforskarvecka Skåne

De olika släktforskarföreningarna runt om i Skåne var mycket aktiva under denna julivecka. Det pågick aktiviteter på flera orter måndag t.o.m. söndag.

Lund

Årets skånska släktforskarvecka startade i Lund på Arkivcentrum Syd den 7 juli. Ett flertal av föreningarna i Skåne var representerade med montrar, där man visade sin verksamhet och vad man kunde erbjuda. Lund Släktforskarförening hade släktforskarhjälp i forskarsalen under hela dagen och serverade kaffe och fika i fikarummet.

Efter invigning och inledning av Skånes Släktforskarförbunds ordförande Hans-Göran Nilsson, följde tre föreläsningar i den väl besökta hörsalen. *Stefan Leander*, docent i farmakologi med mångårig erfarenhet från läkemedelsindustrin och med ett historiskt intresse bl. a. som vice ordförande i Sydsvenska Medicinhistoriska Sällskapet, var först ut under ämnet *Läkemedel i gamla tider och dåtidens läkekonst*. Därefter kåserade meteorolog *Mats Andersson*, känd från TV, om *Väder förr i tiden och vad vi kan förvänta oss i framtiden*. Sist berättade *Maria Delin*, hundförare och vinnare av Årets nyföretagare i Lund 2024, under ämnet *Från Tullinspektör till privat narkotikasökhundförare*.

Själv hade jag tagit mig dit i arla morgonen för att bemanna vår egen monter i DIS Syd. Vi var flera kollegor som svarade på besökarnas frågor, visade våra olika verktyg och berättade om vår förenings breda verksamhet. Många besökare hade allmänna frågor om hur man släktforskar, om vår bransch i allmänhet och hur man hittar uppgifter om sina anor och släktingar, men även om hur man använder våra verktyg Disgen och Disbyt.

Naturligtvis kom flera medlemmar och ville prata med oss, och även dryfta frågeställningar i Disgen eller Disbyt. Det blev tid att prata om föreningsfrågor också, ett bra sätt att möta andra släktforskare. I montern fick jag även besök av DIS nya ordförande Birgitta Dahlgren, som ville höra hur just jag använde de olika möjligheterna i Disgen, bl.a. ortsträdet och källträdet. Totalt var det en trevlig och inspirerande dag.

Torgny Larsson

Lilla Rödde Textilmuseum

Onsdagen den 9 juli var det Ystadbygdens Släkt- och bygdeforskarförenings egen dag på Lilla Rödde Textilmuseum utanför Blentarp. Verksamheterna under dagen anordnades tillsammans med Färs Härads Hembygdsförening, DIS Syd samt Helje Mattssons och Elna Nilsdotters släktförening.

Besökarna bjöds på hembygdsinformation, släktforskarhjälp, visning av DIS verktyg, möjlighet att köpa hembygdsböcker och DNA-kit. Besökarna hade även möjlighet att delta i guidade turer för att titta på museets samlingar och köpa fika. Under dagen kom det ett 70-tal personer till Lilla Rödde och till guidningen i Everlövs kyrka.

Ystads Allehanda intervjuade nya medlemmar i Helje Mattssons släktförening samt även några besökare som var intresserade av vad DIS Syd presenterade. Reportaget blev en halvsida i tidningen efterkommande lördag.

Lilla Rödde Museum ägs sedan 1996 av Frosta Härads Hembygdsförening. Det är en fyrlängad gård med flerhundraåriga anor (se ovan). Ägarna före hembygdsföreningen var två systrar, Anna och Hanna Jönsson. De gifte sig aldrig och hela deras hem med lantbruksredskap, möbler samt en stor textilskatt finns kvar och visas upp på museet. Systrarna härstammar från Gästgivardöttrarna i Everlöv och liksom dessa har de blivit berömda för sina fina flamskvävnader. Anna och Hanna härstammar även från Helje Mattsson och Elna Nilsdotters stora släkt.

Viveca Kristiansen

Alnarp och Kronotorps mölla

Lomma-Burlövs Släkt- och folklivsforskare arrangerade i år Släktforskarvecka Skåne på två platser i kommunerna. Lördagen den 12 juli höll vi till på Lantbruksmuseet i Alnarp. Den dagen besöktes vi av 26 personer som ställde frågor om släktforskning, Alnarp och Lomma men även om DIS olika produkter.

Söndagen den 13 juli flyttade vi oss till Kronotorps mölla i Burlöv, där vår förening faktiskt bildades 1987. Arrangemanget skedde i samverkan med Mölleföreningen. Den erbjöd guidade visningar av kvarnen, serverade våfflor och kaffe medan vi berättade om släktforskning för våra 16 besökare. Resultatet av Släktforskarveckan blev för vår del en handfull nya medlemmar och det gläder vi i oss åt.

Mats J Larsson

Saxade tips & notiser

Maskinell texttolkning – framtidens verktyg

Nu lanserar ArkivDigital Maskinell texttolkning – en ny och revolutionerande funktion för släktforskare och historieintresserade. Med hjälp av AI och handskriftsigenkänning kan man nu söka i domböcker och andra handskrivna dokument som tidigare varit svåra att hitta i. Man kan hitta uppgifter om personer, platser, brottsmål, fastighetsaffärer och mycket mer. Du behöver inte heller bekymra dig, säger AD i reklamen, över svårläst handstil eftersom du får tillgång till text som har transkriberats.

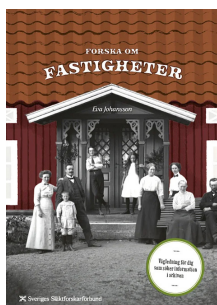

Över 1,5 miljoner bilder har redan tolkats och gjorts sökbara med hjälp av kraftfulla verktyg som *HTRflow* och *Swedish Lion Libre*. Det här är framtidens sätt att släktforska – snabbare, enklare och mer tillgängligt än någonsin tidigare, påstår AD. Tack vare den senaste tekniken inom handskriftsigenkänning (HTR) och artificiell intelligens kan man nu söka direkt i domböcker och andra handskrivna dokument, på ett sätt som tidigare inte varit möjligt.

Redan nu finns över 1,5 miljon bilder från 1 954 volymer transkriberade och sökbara. Detta material är först ut: Svea Hovrätt – Huvudarkivet, 1614–1868 (Domböcker), Göta Hovrätt – Advokatfiskalen, 1780–1799 (Renoverade småprotokoll), Svea Hovrätt – Advokatfiskalen, 1780–1799 (Renoverade småprotokoll) och Villands häradsrätt, 1672–1920 (Domböcker).

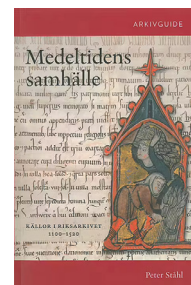
Forska om fastigheter

På Släktforskarlagarna i Västerås lanserade Sveriges Släktforskarförbund *Forska om fastigheter*, som är en praktisk handbok av författaren och släkt- och gårdsforskaren *Eva Johansson*. Med hjälp av många års erfarenhet av att kartlägga fastigheters historia, både i sin egen släkt och åt uppdragsgivare, har hon nu skapat en steg-för-steg-guide för alla som vill veta mer om en gård, ett torp eller en fastighet. Pris 249 kr i Rötterbokhandeln.

Arkivguide till medeltida källor nedladdningsbar

Förra året gav Riksarkivet ut boken *Medeltidens samhälle*. Källor i Riksarkivet 1100–1520. Nu kan du ladda ned boken gratis som en PDF-fil. I guiden beskriver författaren *Peter Ståhl* det medeltida svenska samhället med utgångspunkt i källmaterial från Riksarkivet, framförallt i form av medeltida brev (diplom). Boken vill ge fördjupade kunskaper om det medeltida svenska samhället i allmänhet och om Riksarkivets medeltida källmaterial i synnerhet. Den vänder sig till alla som vill lära sig mer om de skriftliga källorna till Sveriges medeltid. I Riksarkivets webbutik kan du läsa mer om boken, beställa den i fysisk form för 250 kr eller ladda ned den.

AI och digitalisering i regeringens budget

Regeringen har presenterat flera satsningar på AI och datadelning som berör Riksarkivet. Förslaget innebär att Riksarkivet får 20 miljoner kronor år 2026, 40 miljoner kronor år 2027 och 50 miljoner kronor från och med år 2028 för att fortsätta digitisera arkivmaterial för att möjliggöra träning av AI-modeller på svenska data.

Nya poster i 1930 års folkräkningsdatabas

Folkräkningsdatabasen för år 1930 har uppdaterats med uppgifter om 196 240 personer! Uppdateringen omfattar 117 församlingar fördelade på länen Gävleborg, Göteborgs och Bohus, Halland, Kopparberg, Malmöhus, Älvsborg och Örebro. Totalt finns nu 4 143 093 sökbara personer i databasen.

Här kan du söka själv i 1930-års folkräkning och i flera andra: <https://sok.riksarkivet.se/folkrakningar>.

Tipsen är saxade från Sveriges Släktforskarförbunds, Riksarkivets och ArkivDigitals webbsidor

DISkutabelt som pdf ?

Vill du få alla nummer av **DISkutabelt** som pdf, erbjuder vi den möjligheten. Samtidigt som tidningen ges ut får du en e-post som innehåller pdf-filen. Det ger både en minskad belastning på miljön och en besparing för föreningen.

Om du vill få tidningen som pdf? Skicka namn och medlemsnummer till pdftidning@dis-syd.se. Tänk på att pdf-filen skickas till den e-postadress du har i DIS medlemsregister. Hur du ändrar uppgifter i medlemsregistret kan du se under Adressändring i redaktionsrutan på sidan 2.

Släktforskardagarna i Västerås

Dagen före Släktforskardagarna arrangerades Sveriges Släktforskarförbunds riksstämma i rikssalen på Västerås slott (bilden till höger). Det mest dramatiska på stämman blev att det efter votering bestämdes att avgiften till Släktforskarförbundet inte skulle höjas (votering skedde med röda och gröna valsedlar).

Mer om riksstämman står att läsa i nästa nummer av Diskulogen.

Damerna nedan uppträdde på invigningen av släktforskardagarna och föreställde biskopen Johannes Rudbeckius hustru Malin Hising och hennes piga och de berättade om Västerås på 1600-talet.

Landshövdingen i Västmanland Johan Sterte invigde släktforskardagarna i Västerås och assisterades av mässgeneralen Ove Hult, Västerås Släktforskarclubb och Sveriges Släktforskarförbunds ordförande Viktoria Jonasson.

Mässan ägde rum på Rocklunda i Västerås i två olika hallar. Rapporten från Släktforskardagarna och referat av flera föredrag kommer i nästa nummer av Diskulogen.

Nästa år 2026 kommer släktforskardagarna att arrangeras i Borås.

Foton från DIS monter

Föreningen DIS och regionföreningarna hade en gemensam monter under släktforskardagarna i Västerås. Montern bemannades av DIS med kanslipersonal, men också av funktionärer från de olika regionföreningarna. Förutom att presentera våra olika verktyg såsom Disgen, Disbyt och appen Släkten, sålde kansliet medlemskap i DIS, Disgen 2025, kartor, böcker m.m. Som vanligt hade vi en lärosal med 30 platser där vi presenterade DIS och dess produkter vid sex tillfällen under båda dagarna.

Tor-Leif Björklund (t.h.) berättar om kartan i Disgen.

DIS nya ordförande Birgitta Dahlgren poserade med en spiddekaga från Skånes Släktforskarförbund.

Funktionärerna från vänster till höger; Magnus Hellblom Syd, Helén & Bertil Lindqvist Filbyter, Helena Carlsson DIS kansli, Karin Lundgren Syd, Mats J Larsson Syd, Elisabeth Leek "Trollet" monteransvarig, Bo Lundgren Syd, Mikael Winbladh, DIS kansli, Benny Olson Syd, Patrik Hansson programmerare DIS, Stig Svensson Väst, Tor-Leif Björklund och Lena Ringbrant Ekelund Syd. Det fanns ytterligare DIS-funktionärer på plats under släktforskardagarna, men det var dessa som kom vid fotograferingen som omhänderhades av Hans Bjernevik DIS-Öst (som vanligt inte med på bild).

HÖSTMÖTE DIS Syd

2025-10-25

Plats: Medborgarhuset i Eslöv

Inbjudan och program finns på sidan 5

Tid: 10.00 -15.00

ARKIVENS DAG

2025-11-08

I år firas Arkivens dag med ett gemensamt nordiskt tema – natur och friluftsliv. I arkiven finner du naturskildringar, reseberättelser och utflyktsminnen. Arkivens dag anordnas på flera orter i Blekinge, Halland och Skåne. Hör med din släktforskarförening.

DIGITALA TRÄFFAR

Pratbubblan

En härlig diskussion via Zoom mellan oss släktforskare.

Datum: ti 7 okt, och må 8 dec. Tid: 15.00–17.00.

Datum: to 4 nov Tid: 19-21

Anmälan: Ingen anmälan, alla är välkomna. Anslutningslänk finns på www.dis-syd.se.

ÖVRIGA TRÄFFAR

HALMSTAD

Disgen 2025 Workshop

Två torsdagar 6 nov och 18 dec. Tid: 18.00–20.00

Tema: Disgen 2025 Workshop, funktioner och frågor. Ett samarbete mellan Hallands Släktforskare och DIS Syd. Medtag egen dator. Ev. frågor i samband med anmälan. Kostnad: 50 inkl. fika. Föreläsare: Gert Edbertsson.

Plats: Hallands släktforskarförening, Ryttaarvägen 4, Halmstad.

Anmälan: info@hallandsslaktforskare.se eller tel. 035-12 82 72 senast torsdagen innan.

HELSINGBORG

Jourhavande släktforskare - Disgenhjälp

Har du problem med Disgen? Vill du ha hjälp med att installera, kontrollera databasen, säkerhetskopiera eller annan handledning? Ta med dator eller säkerhetskopierad. Gratis. Kräver inget medlemskap i HSBF.

Anmälan: sven@dis-syd.se el. 0703-29 73 45, fadder Sven Kylefors.

Tre tisdagar den 7, 14 och 21 oktober Tid: 9.00–12.00

Plats: Forskarsalen på Stadsarkivet.

Gör mer med Disgen

Disgen har en stor potential som hjälpmedel i din forskning. Vill du få hjälp med något problem eller lära dig mer om någon funktion du vill utnyttja, så träffar du Disgenfadder Sven Kylefors som informerar och visar.

- kontroller av databasen för att höja kvaliteten
- sökfunktion med urval och hantering av resultatet
- flaggor, unik möjlighet att sortera helt efter eget val
- utnyttja mappen DgPic för att lättare hitta bilder.

Har du något Disgenproblem som du vill ha hjälp med kan du avisera det i din anmälan i kursen senast den 8 oktober.

Anmälan och frågor: sven@dis-syd.se 0703-29 73 45

Tid: 13.00–16.00 Onsdagen den 15 oktober

Plats: Föreningslokalen på Stadsarkivet

Antal deltagare: min 5 och max 8.

Anmälan till släktforskarföreningens hemsida: hsbf.se senast den 8 oktober. Ett samarbete mellan HSBF och DIS Syd.

Pris: 100 kr, betalas senast den 8 oktober.

KLIPPAN

Hjälp med Disgen

Plats: Åsbo Släkt- och Folklivsforskarens släktforskarjour i deras lokal på Sågen, Ängelholmsgatan 7.

Tisdagar jämna veckor 30 sept t.o.m 9 dec kl. 17–20.

Vi hjälper dig med dina frågor om Disgen, Disbyt, kartor och bilder i Disgen m.m.

Frågor: Lena Ringbrant Ekelund lana@dis-syd.se.

KRISTIANSTAD

Nybörjarkurs i Disgen 2025 planeras under hösten 2025. Kontaktperson: magnus@dis-syd.se Magnus Hellblom

LUND

DIS Jour

Vi finns på plats för att hjälpa dig med dina datorproblem vad avser DIS olika verktyg. Ta med din egen dator så hjälper vi dig med dina problem.

Plats: Arkivcentrum Syd, Porfyrvägen 20 Lund

När: onsdagarna den 15 oktober, 12 november och 3 december.

Tid: 13.00–15.00

Frågor: skicka gärna dina frågor i förväg till så att vi hinner förbereda oss; lund@dis-syd.se.

MALMÖ

Disgenträffar

Plats: Hylliebiblioteket, Hyllie Boulevard 21, andra våningen, Hyllie.

Tid: 10.00–13.00

Kontaktperson Torgny Larsson, torgny@dis-syd.se

7 okt tema: Orter och Källor - Kartor

21 okt tema: Kontrollera och rätta

4 nov tema: Flaggor och Sökningar

18 nov: DNA, Disbyt och Dispos

2 dec : Presentera, Utskrifter, Bevara

16 dec: Arkiv Digital och Riksarkivet

RONNEBY

Disgenträffar

Plats: ABF:s lokaler på Kungsgatan 2, Ronneby.

Lördagarna: 18 okt, 15 nov och 6 dec.

Tid: 10.00–13.30

Tema: Disgen 2025.

Kontakt: Bo Lundgren, bo@dis-syd.se, 0735-28 88 25.

Ingen anmälan. Fika till självkostnadspris.

Samarrangemang med ABF.

Grunderna i Disgen Ronneby

Vi planerar för en studiecirkel under hösten 2025 om grunderna i Disgen. Vi hjälper dig med att ladda ner aktuell Disgenversion vid första träffen och att flytta över din forskning från äldre versioner. Det blir 4–5 träffar och du använder egen dator.

Plats: Studieförbundet Vuxenskolan, Västra Torggatan 7, Ronneby.

Kontaktperson; Staffan Knös; staffan@dis-syd.se, 070-595 13 38. För medlemmar är cirkeln gratis.

Detta är ett samarrangemang med Studieförbundet Vuxenskolan.

SÖLVESBORG

Disgenträffar

Plats: ABF Blekinge, Nakterhuset, Bancks väg 6, Sölvesborg.

Söndagarna: 19 okt, 9 nov och 7 dec

Tid: 16.00 – 19.00

Tema: Disgen 2025.

Kontakt: Har du inte deltagit tidigare kontakta Bo Lundgren, bo@dis-syd.se, 0735-28 88 25.

Ingen anmälan. Fika till självkostnadspris.

Samarrangemang med ABF.

YSTAD

Disgenträffar

När: Andra måndagen i månaden kl. 18.30–21.00.

Plats: Seniorernas hus Göken, Petrigatan 10, Ystad.

Anmälan: senast dagen före träffen via formulär på vår hemsida www.dis-syd.se/.

Handledare: Anders Larsson och Viveca Kristiansen.

Frågor: viveca@dis-syd.se eller 073-833 24 64.

Önskar du hjälp med att uppgradera till Disgen 2025, tag med din dator. Har du frågor som du vill att vi ska behandla så skriv dem i din anmälan.

Fika till självkostnadspris.

2025-10-13

Tema: Källreferenser och ortsträd. Vi går genom nyheterna i käll- och ortsträden i Disgen 2025 samt den nya DNA-panelen.

2025-11-10

Tema: Utskrifter, egna notisnamn. Vi tittar på nya utskrifter som tidslinje, registerutskrifter och släktpresentation för webbläsare samt hur man kan använda notisnamn.

2025-12-08

Tema: Kontrollera din egen forskning. Vi går genom kontrollfunktionerna i Disgen 2025, dubblettsökningen och notiskontroller samt hur man gör ett Disbytutdrag.

ÄNGELHOLM

Grundkurs i Disgen

Detta är en kurs för nybörjare i att registrera och visualisera sin släktforskning i Disgen 2025. Vi börjar måndagen den 20 oktober kl. 13.00–15.30. Därefter pågår kursen varje måndag i åtta veckor. Datorvana och egen laptop är ett krav. Kursledare Gunnar Öhrn och Claes-Göran Edströmer.

Plats: Föreningslokalen Åsbogatan 25, Ängelholm

Pris: 400 kr som betalas vid anmälan till bg 5571-9504

Anmälan: till engelholm.genealogi@gmail.com senast den 6 oktober.

Distansutbildning i Disgen 2025

För dig som inte kan komma till de olika träffar som DIS Syd arrangerar, erbjuder vi möjlighet till en lärarledd distansutbildning om grunderna i Disgen. Utbildningen är framtagen av DIS Filbyter. För medlemmar i DIS Syd kostar kurskompendiet 750 kr. Anmälan om distansutbildning info@dis-syd.se.

Begränsad eftersändning

Vid definitiv eftersändning retur
med den nya adressen till:

DIS Syd
Porfyrvägen 20
224 78 Lund

B PP Sverige, Port Payé

Styrelse

Ordförande

Magnus Hellblom
Soldat Bohms gata 13
226 51 Lund
0733-36 01 02
magnus@dis-syd.se

Vice ordförande

Kenneth Drougge
Örkelljunga
kenneth@dis-syd.se

Kassör

Nicklas Ljungström
Plogvägen 6 B
271 74 Glemmingebro
070-650 20 01
nicklas@dis-syd.se

Sekreterare

Björn Sanderberg
Trelleborg
073-433 40 26
bjorn@dis-syd.se

Webbmaster

Lars Åke Sellberg
Lund
070-587 39 68
larsake@dis-syd.se

Ledamot

Ingrid Christensson
Trensum
073-386 78 11
ingrid@dis-syd.se

Ledamot

Fredrik Lindqvist
Malmö
fredrik@dis-syd.se

Faddrar

Disgen

Anders Larsson
Svedala
anders@dis-syd.se

Disgen

Bengt Johansson
264 71 Östra Ljungby
070-648 07 11
bengt.johansson@dis-syd.se

Disgen

Bengt Kjällerström
Lund
070-270 39 44
bengt@dis-syd.se

Disgen

Bo Lundgren
Nymölla
0735-28 88 25
bo@dis-syd.se

Disgen

Magnus Hellblom
Lund
0733-36 01 02
magnus@dis-syd.se

Disgen

Staffan Knös
Ronneby
070-595 13 38
staffan@dis-syd.se

Disgen

Sven Kylefors
Helsingborg
070-329 73 45
sven@dis-syd.se

Karthantering och Disgen

Lena Ringbrant Ekelund
Klippan
070-232 00 79
lena@dis-syd.se

Mac

Nicklas Ljungström
Glemmingebro
070-650 20 01
nicklas@dis-syd.se

Min Släkt

Lotta Sörensen
Sölvesborg
0760-14 12 62
lotta@dis-syd.se

Övriga funktionärer

Valberedning

kontaktperson
Ingrid Christensson
ingrid@dis-syd.se

Revisorer

Tommy Göransson
Skurup
tommy@dis-syd.se

Marie Karlström
Stoby
marie@dis-syd.se

Disbytombud

Kent Hektor
Ystad
0707-53 02 01
kent@dis-syd.se

Redaktör DISkutabelt

Mats J Larsson
Malmö
0703-72 75 01
mats@dis-syd.se

Redaktionsgrupp

Viveca Kristiansen
Skivarp
viveca@dis-syd.se

Utbildningsansvarig

Torgny Larsson
Malmö
torgny@dis-syd.se

Hedersordförande

Jan Nilsson
Staffanstorp
0767-89 57 88